



Regio  
Gooi en Vechtstreek

## Regiopodium

# Anders kijken, anders doen MRA agenda 2025-2028 (80% versie)

Welkom, we beginnen om 18.00 uur



# Regiopodium De nieuwe MRA agenda: Anders kijken, anders doen

Stelling:

De MRA zorgt dat het Gooi en de Vechtstreek een mooi en aantrekkelijk recreatiegebied blijft

# Regiopodium De nieuwe MRA agenda: Anders kijken, anders doen

Keuze:

De MRA is de 1,62 per inwoner per jaar dubbel en dwars waard

Of

De MRA is een speeltje van bestuurders

# Inleiding

## 1. MRA Samenwerking

- a. De Metropoolregio Amsterdam is het samenwerkingsverband van de provincies Noord-Holland en Flevoland, 30 gemeenten en de Vervoerregio Amsterdam. Die combinatie is uniek in Nederland.
- b. Iedere bestuursperiode wordt een MRA agenda opgesteld o.l.v. bestuurlijke trekkers

## 2. Proces: De (concept) MRA agenda 2024-2028

- a. *Afgerond* 24 maart 2023: startnotitie MRA Agenda vastgesteld door AV
- b. *Afgerond* 24 maart 2023 – 1 november 2023: propositie opgesteld
- c. *Afgerond* 22 maart: 80% versie MRA agenda vrijgeven door AV
- d. **Huidig:** Traject 'wensen en opvattingen' gemeenten/ staten (loopt tot 28 juni).
- e. September: Bespreken conceptversie MRA Agenda MRA bestuur
- f. 11 oktober: Vaststellen conceptversie MRA Agenda 2024-2028
- g. 11 oktober – 16 december: Bekrachtiging raden & staten

# Gebruikte input voor de nieuwe MRA Agenda

- Input vanuit deelregio's (proposities) via colleges met input raden/ staten
- Input vanuit partners in de regio
- Verstedelijkingsconcept/NOVEX MRA
- MRA Platforms economie, ruimte en mobiliteit
- Ambtelijke en bestuurlijke input op concept MRA agenda



# MRA Agenda

## 1. Een inleidend hoofdstuk

- a. *Beschrijving op wat ons verbindt en voor welke uitdagingen we in de komende jaren staan*

## 2. Acht ambities

- a. De kern van de MRA Agenda. Een stip op de horizon en de richting (kaders) van de acties voor de komende vier jaar.

## 3. De uitwerking

- a. Doorvertaling van de ambities en hoe kan deze worden waargemaakt. Het meerjarig uitvoeringsprogramma.

# Anders kijken, anders doen

MRA Agenda 2025-2028 80%-versie



1. Samen kiezen voor brede welvaart
2. Acht ambities voor onze metropoolregio
  1. We willen een klimaat neutrale en circulaire regio zijn in 2050
  2. We versterken de (digitale) concurrentie- en innovatiekracht van de MRA om bij te dragen aan de transitie die nodig zijn.
  3. We willen tekorten op de arbeidsmarkt verminderen en toekomstbestendig werk bieden aan huidige en nieuwe inwoners waardoor zij zich kunnen (blijven) ontwikkelen (door een optimale aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt).
  4. We willen voldoende, passende, bereikbare en toekomstbestendige werklocaties in de nabijheid van (potentiële) werkenden.
  5. We willen leefbare steden en dorpen met voldoende, betaalbare, bereikbare en toekomstbestendige woningen, in een gezonde leefomgeving.
  6. We behouden en (waar mogelijk) versterken de kwaliteit van ons landschap en cultuurhistorisch erfgoed.
  7. We willen dat het (inter)nationale toerisme en de recreatiemogelijkheden bijdragen aan de leefkwaliteit van al onze inwoners.
  8. We willen dat eenieder zich op duurzame en betaalbare wijze kan verplaatsen en dat al het logistieke vervoer duurzaam is. Onze (inter)nationale connectiviteit verduurzamen we.
3. Doorvertaling uitvoeringslijnen MRA Agenda 2020-2024

# De acht ambities:

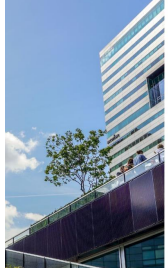


## 1 We willen een slimme infrastructuur en stadsruimte op de MIRA

Om een slimme infrastructuur te bouwen, moeten we slimme oplossingen vinden voor de manier waarop we stadsruimte gebruiken. Dit betekent dat we moeten denken over hoe we de ruimte kunnen inzetten voor verschillende doelen. We moeten ook denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden. Dit betekent dat we moeten denken over hoe we de kosten kunnen beheersen en hoe we de impact op het milieu kunnen beperken. We moeten ook denken over hoe we de veiligheid kunnen verbeteren en hoe we de duurzaamheid kunnen bevorderen. Dit betekent dat we moeten denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die verantwoordelijk is voor de toekomst.

## 2 We willen een veiligheidsconform en innovatief met de MIRA en bij de afgevoerde en te maken de rooijng.

Om een veiligheidsconform en innovatief met de MIRA en bij de afgevoerde en te maken de rooijng, moeten we denken over hoe we de veiligheid kunnen verbeteren en hoe we de innovatie kunnen bevorderen. Dit betekent dat we moeten denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die veiligheidsconform is en innovatief. We moeten ook denken over hoe we de kosten kunnen beheersen en hoe we de impact op het milieu kunnen beperken. We moeten ook denken over hoe we de duurzaamheid kunnen bevorderen. Dit betekent dat we moeten denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die verantwoordelijk is voor de toekomst.



## 3 We willen voldoende, passende, betaalbare en toekomstbestendige werklocaties in de nabijheid van (openbare) vervoerslijnen.

Om voldoende, passende, betaalbare en toekomstbestendige werklocaties in de nabijheid van (openbare) vervoerslijnen te bouwen, moeten we denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die voldoende, passende, betaalbaar en toekomstbestendig is. We moeten ook denken over hoe we de kosten kunnen beheersen en hoe we de impact op het milieu kunnen beperken. We moeten ook denken over hoe we de duurzaamheid kunnen bevorderen. Dit betekent dat we moeten denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die verantwoordelijk is voor de toekomst.

## 4 We willen leefbare steden en dorpen met voldoende, betaalbare, betaalbare en toekomstbestendige woningen, in een gezonde leefomgeving.

Om leefbare steden en dorpen met voldoende, betaalbare, betaalbare en toekomstbestendige woningen, in een gezonde leefomgeving te bouwen, moeten we denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die leefbaar, betaalbaar, betaalbaar en toekomstbestendig is. We moeten ook denken over hoe we de kosten kunnen beheersen en hoe we de impact op het milieu kunnen beperken. We moeten ook denken over hoe we de duurzaamheid kunnen bevorderen. Dit betekent dat we moeten denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die verantwoordelijk is voor de toekomst.



## 5 We willen dat het (inter)nationale toerisme en de recreatievoorzieningen bijdragen aan de leefbaarheid van de MIRA

Om dat het (inter)nationale toerisme en de recreatievoorzieningen bijdragen aan de leefbaarheid van de MIRA, moeten we denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die toeristisch aantrekkelijk is en recreatieve voorzieningen biedt. We moeten ook denken over hoe we de kosten kunnen beheersen en hoe we de impact op het milieu kunnen beperken. We moeten ook denken over hoe we de duurzaamheid kunnen bevorderen. Dit betekent dat we moeten denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die verantwoordelijk is voor de toekomst.

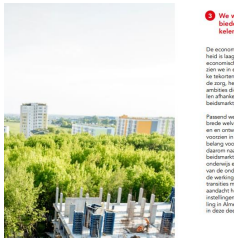


## 6 We willen dat de economie zich op duurzame en betaalbare wijze kan verplaatsen, verduurzamen, etc.

Om dat de economie zich op duurzame en betaalbare wijze kan verplaatsen, verduurzamen, etc., moeten we denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die economisch aantrekkelijk is en duurzaam. We moeten ook denken over hoe we de kosten kunnen beheersen en hoe we de impact op het milieu kunnen beperken. We moeten ook denken over hoe we de duurzaamheid kunnen bevorderen. Dit betekent dat we moeten denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die verantwoordelijk is voor de toekomst.

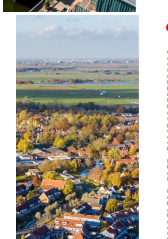
## 7 We willen dat de economie zich op duurzame en betaalbare wijze kan verplaatsen, verduurzamen, etc.

Om dat de economie zich op duurzame en betaalbare wijze kan verplaatsen, verduurzamen, etc., moeten we denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die economisch aantrekkelijk is en duurzaam. We moeten ook denken over hoe we de kosten kunnen beheersen en hoe we de impact op het milieu kunnen beperken. We moeten ook denken over hoe we de duurzaamheid kunnen bevorderen. Dit betekent dat we moeten denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die verantwoordelijk is voor de toekomst.



## 8 We willen leefbare en arbeidsmatige werklocaties en toekomstbestendige werklocaties aan huisde en in openbare vervoerslijnen voor de MIRA en bij de afgevoerde en te maken de rooijng.

Om leefbare en arbeidsmatige werklocaties en toekomstbestendige werklocaties aan huisde en in openbare vervoerslijnen voor de MIRA en bij de afgevoerde en te maken de rooijng, moeten we denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die leefbaar, arbeidsmatig, toekomstbestendig en economisch aantrekkelijk is. We moeten ook denken over hoe we de kosten kunnen beheersen en hoe we de impact op het milieu kunnen beperken. We moeten ook denken over hoe we de duurzaamheid kunnen bevorderen. Dit betekent dat we moeten denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die verantwoordelijk is voor de toekomst.



## 9 We behouden en waar mogelijk verbeteren de kwaliteit van ons landschap en cultuurlandschap.

Om behouden en waar mogelijk verbeteren de kwaliteit van ons landschap en cultuurlandschap, moeten we denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die landschap en cultuurlandschap behoudt en verbetert. We moeten ook denken over hoe we de kosten kunnen beheersen en hoe we de impact op het milieu kunnen beperken. We moeten ook denken over hoe we de duurzaamheid kunnen bevorderen. Dit betekent dat we moeten denken over hoe we de infrastructuur kunnen bouwen en onderhouden op een manier die verantwoordelijk is voor de toekomst.







## 1 We willen een klimaatneutrale en circulaire regio zijn in 2050

De stijgende zeespiegel en afwisselende periodes van droogte en extreme regenval zijn inmiddels 'het nieuwe normaal'. Klimaatverandering afremmen en ons aanpassen aan de gevolgen die er nu al zijn, is een noodzakelijke opgave die impact heeft op alles wat we doen in onze regio. Tegelijkertijd zijn veel mensen bezorgd over de kosten van klimaatbeleid en de verdeling daarvan.

Dit betekent investeren om ons mobiliteitstelsel, de gebouwde omgeving en onze industrie duurzaam vorm te geven. Daartoe willen wij de groenste industriezone van Europa worden en heeft een toekomstbestendig energiesysteem hoge prioriteit. De huidige problemen met netcongestie bedreigen ons vestigingsklimaat, onze duurzaamheidsambities, onze woningbouwplannen en onze welvaart. Duurzaamheid en circulariteit bestaan niet meer naast al het overige; ze zijn randvoorwaardelijk geworden. We moeten niet 'duurzame dingen doen', maar dingen duurzaam doen.

Als vervolg op de afspraken uit het Klimaatakkoord en het Nationaal Programma Circulaire Economie maken we in de MRA duurzame keuzes. Circulariteit is de basis voor alle gebiedsontwikkelingen in de MRA, zowel in nieuw als in bestaand gebied. Voor een samenhangende duurzame energie- en grondstoffentransitie moeten MRA-overheden (met partners) samenwerken en lokale initiatieven verbinden. Dat gebeurt nu nog onvoldoende. We kiezen nog te vaak voor oplossingen die op termijn nieuwe problemen creëren, zoals zonnepanelen met PFAS of windturbines die niet herbruikbaar zijn.

Door als regio mee te doen aan een Europese pilot op het gebied van lokale voedselketens ('foodCLIC') ontstaan er kansen. Voedsel Verbindt helpt de regio toekomstbestendig te maken en draagt bij aan sociale cohesie, gezond voedsel en internationale samenwerking.

### Deze ambitie kan worden waargemaakt door:

- De uitstoot van CO<sub>2</sub> in de MRA zoveel als mogelijk te beperken (uiterste inspanning, wetende dat nul uitstoot wellicht onhaalbaar is). Daarvoor is de energietransitie cruciaal, hetgeen bijvoorbeeld in het ontwikkelperspectief voor het NZKG is uitgewerkt;
- Als regio naar vermogen bijdragen aan de opgaven voor de RES-regio's om hernieuwbare energie op te wekken in de MRA;
- Meer in te zetten op energiebesparing om zo de energie-efficiëntie in onze regio sneller te laten groeien (onder meer via ons netwerk GasTerug);
- Met het Rijk en met de netbeheerders goede afspraken te maken over de ruimtelijke keuzes die nodig zijn om ons energiesysteem toekomstbestendig te maken en het gebruik van slimme energieoplossingen te stimuleren voor woningbouw, verduurzaming economie en geëlektrificeerde mobiliteit;
- Samen met het bedrijfsleven verder werken aan de verduurzaming van bedrijventerreinen en de mogelijkheden om bedrijventerreinen als energiehub's te gaan benutten. Daarbij dient er ruimte te blijven voor hoge milieucategorie bedrijventerreinen, met maximale inspanning op verduurzaming;
- De verdeling van de lasten en lasten van het klimaatbeleid en de energietransitie beter in balans is krijgen;
- Als overheden al in 2030 het goede voorbeeld te geven door maximaal circulair in te kopen;
- Op korte termijn een stevige impuls te geven aan een sterke publiek-private samenwerking op het gebied van circulair textiel;
- Er samen voor te zorgen dat uiterlijk in 2050 alle afvalstromen uit de MRA op een duurzame wijze worden hergebruikt of benut;
- Ons in te spannen voor het stimuleren van duurzaam ontwerp van producten en diensten en dat hergebruik of reparatie van producten en diensten vanzelfsprekend zijn (de import van spullen is verantwoordelijk voor meer dan 70% van onze CO<sub>2</sub>-emissies);
- Te komen tot lokale voedselketens die bijdragen aan een circulaire regio, onze ambitie is om ten minste een kwart van ons voedsel lokaal te produceren en te consumeren.



## 2 We versterken de (digitale) concurrentie- en innovatiekracht van de MRA om bij te dragen aan de transitie die nodig zijn.

Onze sterke en veelzijdige economie hebben we voor een deel te danken aan de grote innovatie- en concurrentiekracht van de regio. We hebben als regio veel kennis in huis – dankzij het netwerk van universiteiten, hogescholen, MBO- en beroepsopleidingen en het grote aantal startups en scale-ups. We stimuleren innovatieve ecosystemen en proberen campusvorming op belangrijke innovatie thema's te bevorderen.

Als samenwerkende overheden werken we met de Amsterdam Economic Board en Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen in de regio samen met het bedrijfsleven, kennis- en sociaal-maatschappelijke instellingen. Belangrijke thema's zijn artificial intelligence, duurzame digitale infrastructuur, veilig datadelen, hoogwaardige maakindustrie, life sciences and health (inclusief preventie) biobased en modulair bouwen, slimme mobiliteit, waterstof en slimme energiesystemen.

De innovatieve handelsgeest, internationale oriëntatie, open economie en onze positie als digitale hub in Europa hebben ervoor gezorgd dat we het onveranderd goed doen in de rangorde van meest concurrerende en innovatieve regio's. Buitenlandse bedrijven zijn hier gevestigd of overwegen dat te gaan doen; migranten zijn een logisch en onmisbaar onderdeel van onze maatschappij en delen van het regionale bedrijfsleven richten zich op buitenlandse markten. Bij het ondersteunen van nieuwe buitenlandse bedrijven kijken wij naar de bijdrage aan brede welvaart. Ook met het ondersteunen van ondernemers bij hun internationalisering richten we ons primair op bedrijven die een bijdrage kunnen leveren aan een duurzamere en socialere samenleving.

Europa en de wereld staan ook niet stil. Om als MRA ons toekomstig verdien vermogen te borgen en de transitie waar we voor staan soepeler en sneller te laten verlopen, moeten we steviger inzetten op research & development, digitale systemen en toegepaste innovatie.

### Deze ambitie kan worden waargemaakt door:

- R&D activiteiten bij onze partners waar mogelijk te stimuleren en beschikbare kennis over te dragen aan ons regionale MKB;
- Met elkaar en met het Rijk het gesprek te voeren over hoe we onze positie als digitale hub in Europa kunnen behouden en welke digitale infrastructuur nodig is om onze digitale ambities te kunnen realiseren;
- De vorming en doorontwikkeling van campussen en PPS-samenwerkingen te bevorderen, zeker ook in de deelregio's waar de kennisinfrastructuur versterking vraagt;
- Samen met de Amsterdam Economic Board en regionale ontwikkelingsmaatschappijen in de MRA (Horizon en ROMInWest) krachtige coalities te vormen van bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en overheden om de grote transitie vorm te geven;
- Op basis van deelregionale economische profielen inzetten op het versterken van de innovatiekansen, ecosystemen en de samenwerking in de deelregio's;
- De aantallen, kwaliteit en locatie van werklocaties te borgen in de NOVEX-MRA en NOVEX-NZKG;
- Het regionaal MKB ondersteunen bij hun internationaliseringsambities en bij het aantrekkelijk blijven voor internationaal talent.

# 3.



### 3 We willen tekorten op de arbeidsmarkt verminderen en toekomstbestendig werk bieden aan huidige en nieuwe inwoners waardoor zij zich kunnen (blijven) ontwikkelen (door een optimale aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt).

De economie draait goed in de MRA. De werkloosheid is laag, de arbeidsparticipatie neemt toe en de economische groei is relatief hoog. Tegelijkertijd zien we in een aantal sectoren toenemende/zorgelijke tekorten op de arbeidsmarkt. Of het nu gaat om de zorg, het onderwijs of de vraag naar technici; de ambities die we als MRA hebben zijn in veel gevallen afhankelijk van een goed functionerende arbeidsmarkt, met zo min mogelijk tekorten.

Passend werk is een belangrijke bouwsteen voor brede welvaart. Hoe mensen zich kunnen ontplooiën en ontwikkelen en in welke mate zij kunnen voorzien in hun levensonderhoud is van groot belang voor de kwaliteit van leven. We streven daarom naar een evenwichtige en inclusieve arbeidsmarkt, met een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Vanuit het perspectief van de ondernemer en medewerker kijken we naar de werking van de arbeidsmarkt en wat nodig is om transities mogelijk te maken. In dit licht moeten we aandacht hebben voor mogelijke nieuwe onderwijsinstellingen, bijvoorbeeld een extra onderwijsinstelling in Almere en Lelystad, gericht op de vraag die in deze deelregio nodig is.

#### Deze ambitie kan worden waargemaakt door:

- Als overheden samen te werken met andere stakeholders om de instituties in de arbeidsmarkt zo goed mogelijk te laten samenwerken;
- Een gedeeld beeld te hebben van welke sectoren en/of beroepen we als MRA het meest belangrijk/essentieel vinden;
- Samen met bedrijfsleven, kennisinstellingen en sociaal-maatschappelijke instellingen te komen tot afspraken over/acties voor het verminderen van tekorten in de sectoren van publieke dienstverlening (zoals het OV). De MRA wil haar rol als regionale regisseur hier beter in uitoefenen;
- Het onbenut arbeidspotentieel op alle niveaus (inclusief talentontwikkeling) te identificeren en beter aan te laten sluiten op de arbeidsmarkt;
- De huidige arbeidskrachten mee te nemen in de digitale ontwikkelingen;
- Het publieke onderwijs beter aan te laten sluiten op de arbeidsmarkt;
- Zicht te houden op het functioneren van en ontwikkelingen op de regionale arbeidsmarkt, op tekorten en op de match tussen onderwijs en arbeidsmarkt.



#### 4 We willen voldoende, passende, bereikbare en toekomstbestendige werklocaties in de nabijheid van (potentiële) werkenden.

Onze sterke en veelzijdige economie is geen vanzelfsprekendheid. Een factor die hierop van grote invloed is, is de fysieke ruimte die we hebben voor economische ontwikkeling: de werklocaties. Dat gaat over bedrijventerreinen, kantoren, gemengde woon-werklocaties enz. We willen op een aantal plekken bouwen aan ecosystemen of campussen ontwikkelen. We willen ruimte bieden aan start-ups en scale-ups, die soms vragen om andere typen werklocaties dan bestaande bedrijven. Bedrijventerreinen hebben een maatschappelijke functie en dragen bij aan brede welvaart. Zij zijn goed voor een kwart van de werkgelegenheid en kunnen een essentiële rol spelen bij de grote transitieopgaven, zoals de energietransitie, circulaire economie en vergroening van de leefomgeving. De ruimte voor werklocaties staat onder druk als gevolg van de behoefte naar nieuwe woningen. Zo'n 500 ha bedrijventerreinen zijn – of zullen binnenkort – getransformeerd (worden) in woongebieden. Daarbij verwachten we de komende jaren een tekort van zo'n 1000 ha bedrijventerreinen terwijl de circulaire economie ook nieuwe ruimte in zal nemen. Dit betekent dat we keuzes moeten maken. Niet door ruimte voor wonen en werken (of natuur en werken) tegenover elkaar te zetten, maar wél door in de hele ruimtelijke puzzel de ruimte voor werken nadrukkelijk te betrekken.

We verkennen daarom gezamenlijk waar we ruimte houden of vinden voor werklocaties. Daarbij horen ook goede afspraken over de huidige werklocaties. De recent opgestelde bedrijventerreinenstrategie MRA vormt het vertrekpunt voor het gesprek samen met de nog op te stellen kantorenstrategie MRA. De keuzes met betrekking tot werklocaties moeten ook worden gemaakt in samenhang met woonlocaties, zodat een goede woon-werk balans wordt gecreëerd.

##### Deze ambitie kan worden waargemaakt door:

- Ons in te spannen voor voldoende 'schuifruimte', de balans in vraag naar en aanbod van werklocaties zo optimaal mogelijk te laten zijn en daarbij te streven naar een frictielegstand van circa 8%;
- De huidige totale oppervlakte aan bedrijventerreinen (per 2024) in omvang proberen vast te houden en bestaande bedrijventerreinen toekomstbestendig (inclusief waterrobuust/klimaatadaptief) te maken (o.a. via intensivering en duurzaamheidsmaatregelen), door nieuwe terreinen toekomstbestendig te ontwikkelen en serieus werk te maken van het realiseren van aantrekkelijke gecombineerde woon-werkgebieden;
- De deelregionale economische profielen te koppelen aan de werklocaties om daarmee invulling te geven aan het soort bedrijvigheid en werkgelegenheid;
- Wonen, werken en voorzieningen in elkaars nabijheid te houden en te ontwikkelen vanuit het perspectief van brede welvaart.



## 5 We willen leefbare steden en dorpen met voldoende, betaalbare, bereikbare en toekomstbestendige woningen, in een gezonde leefomgeving.

De uitdagingen op de woningmarkt zijn groot. Het tekort aan woningen is nijpend, de wachtlijsten voor sociale huurwoningen zijn lang en we hebben in de regio een grote opgave om bijzondere doelgroepen te huisvesten. De huidige markt zorgt voor onvoldoende aanbod aan betaalbare woningen, waardoor het tekort blijft oplopen. Samenwerking met marktpartijen, woningbouwcorporaties, institutionele beleggers en andere belanghebbenden is daarbij cruciaal.

Voor een leefbare metropoolregio is meer nodig dan alleen het toevoegen van woningen. Het gaat om steden én dorpen met een gezonde leefomgeving en een goede leefkwaliteit. Als MRA hebben we een gezamenlijke opgave om te werken aan de realisatie van meer passende en bereikbare woningen. Dit doen we door nieuwe woningen te bouwen op toekomstbestendige locaties waarbij we invulling geven aan alle randvoorwaarden zoals netcongestie, bereikbaarheid, water en bodem en door daarnaast de bestaande voorraad beter te benutten. We hebben in de MRA een gezamenlijke opgave om de woningvoorraad beter passend te maken voor een vergrijzende bevolking en de opgave om bijzondere doelgroepen te huisvesten. Over al deze opgaven zijn door het Rijk en de regio afspraken gemaakt in het ontwikkelperspectief (november 2021) en in de Woondeal MRA (maart 2023), onze gemeenschappelijke basis voor de uitvoering. De komende jaren blijft deze samenwerking met en lobby richting het Rijk van groot belang.

### Deze ambitie kan worden waargemaakt door:

- Voldoende nieuwe woningen te bouwen in de periode 2020-2030, minstens 175.000, oftewel 17.500 per jaar, en de woningvoorraad daarnaast op andere manieren te laten groeien, zodat de MRA in 2030 minstens 1.300.000 woningen telt;
- Passende woningen te bouwen die kwalitatief geschikt zijn voor diverse doelgroepen en hier regionaal afspraken over te maken;
- Bereikbare woningen te bouwen die goed ontsloten zijn door onder andere het ov en gunstig liggen ten opzichte van werklocaties (verbeteren woon-werkbalans) en voorzieningen;
- Alle nieuwe woningen toekomstbestendig te realiseren: waterrobuust/klimaatbestendig/-adaptief, energieneutraal, zoveel mogelijk circulair en op een manier die bijdraagt aan de gezondheid van inwoners en natuur;
- Groen/blauwe netwerken, recreatiemogelijkheden en landschapontwikkeling mee te laten groeien met de verstedelijking (zie ook ambitie 6 en 7);
- Nabijheid en diversiteit van culturele voorzieningen (inclusief bibliotheken) gelijke tred te laten houden bij groeiende inwoneraantallen;
- De bestaande woonwijken te herstructureren zodat ze hetzelfde niveau hebben – qua passendheid en toekomstbestendigheid – als de woningen die na 2023 zijn toegevoegd;
- Te werken aan het verbeteren van een gezonde leefomgeving (minder geluidsoverlast en schonere lucht);
- Gezamenlijk invulling te geven aan de afspraken die we als MRA hebben gemaakt met het Rijk in de Woondeal over het vergroten van het aanbod van betaalbare woningen en een evenwichtigere verdeling ervan over de regio.



## 6 We behouden en (waar mogelijk) versterken de kwaliteit van ons landschap en cultuurhistorisch erfgoed.

Onze bossen, heides, plassen, kust, polderlandschappen en veenweidegebieden zijn 'de longen' van onze verstedelijkte regio. We hebben maar liefst twee nationale parken in de MRA, met Zuid-Kennemerland en Nieuw Land (het grootste door mensenhanden gemaakte natuurgebied van de wereld). De kwaliteit en nabijheid van onze landschappen maken onze metropoolregio uniek.

Dat geldt ook voor de aanwezigheid van vele historische steden en dorpen en ander cultuurhistorisch erfgoed (industriële, waterstaatkundig, ter verdediging, immaterieel) in onze regio. Landschappen en erfgoed dragen zo sterk bij aan onze brede welvaart. Niet alleen sociaal-maatschappelijk maar ook economisch. We danken er een belangrijk deel van onze grote nationale en internationale aantrekkingskracht.

Deze kwaliteiten vragen bescherming en versterking, als tegenwicht voor de stedelijke verdichting die ook noodzakelijk is. Dat is cruciaal voor de leefbaarheid in onze regio.

Daarnaast is het versterken van onze groenblauwe omgeving noodzakelijk voor het verbeteren van de biodiversiteit en onze waterhuishouding (waaronder adaptatie, waterkwaliteit, voldoende beschikbaarheid drinkwater). Hoe kunnen we verantwoord groeien zonder onze landschappen aan te tasten, onze identiteit te verliezen of in te boeten op ons welzijn? Dat is de uitdaging. Samenhangende keuzes zijn nodig. Voor de MRA is daarbij, in lijn met het beleid van de rijksoverheid, de brede wateropgave en bodemgesteldheid sturend.

### Deze ambitie kan worden waargemaakt door:

- Landschap bij groei als kwetsbare waarde te onderkennen en zoveel mogelijk beschermend te handelen;
- Bij groei van verstedelijking ook landschappelijke kwaliteit te laten meegroeien, in samenhang met noodzakelijke investeringen in het watersysteem en rekening houdend met de versterking van de natuurwaarden en biodiversiteit;
- Water en bodem sturend te laten zijn bij ruimtelijke keuzes (waaronder ruimte voor piekwaterberging);
- Natuurwaarden en biodiversiteit te versterken;
- Ons cultuurhistorisch erfgoed duurzaam en toekomstbestendig te beschermen en onderhouden;
- Landschappen en cultuurhistorisch erfgoed verantwoord toegankelijk te maken voor onze inwoners en bezoekers (in samenhang met ambitie 7).



## 7 We willen dat het (inter)nationale toerisme en de recreatiemogelijkheden bijdragen aan de leefkwaliteit van al onze inwoners.

Toerisme is nog steeds een hot topic in de MRA en de uitdagingen zijn, na een tijdelijke dip door corona, de afgelopen jaren alleen maar groter geworden. Toerisme blijft de komende jaren wereldwijd groeien, ook bij ons. Maar wat voor soort toerisme willen we juist aantrekken en in welke deelregio willen we wat? Hoe kunnen we de balans vinden in gebieden waar de druk op de ruimte te groot is? De Metropoolregio stuurt op een gebalanceerde groei van toerisme waarbij we economie, ruimte, recreatie, natuur, klimaat, samenleving, cultuur en leefomgeving in samenhang bekijken.

Daarbij proberen we drukke plekken te ontlasten door spreiding en vraagsturing. We willen toerisme zo veel mogelijk laten bijdragen aan de maatschappelijke opgaven en brede welvaart in de MRA. Sommige plekken binnen de MRA zijn op bepaalde momenten te druk - denk hierbij aan Amsterdam en de Zaanse Schans -, terwijl we op andere plekken juist meer bezoekers willen aantrekken, zoals in Purmerend, Haarlemmermeer, Lelystad en Almere. Bezoekers dragen sterk bij aan de nabijheid en kwaliteit van culturele voorzieningen die we in onze regio hebben. We beschikken daardoor over een breed aanbod aan culturele voorzieningen, waarvan veel van internationaal topniveau. Musea, theatervoorstellingen, festivals en concerten vergroten de aantrekkingskracht van onze regio als plek om te wonen of je bedrijf te vestigen.

Bij een aantrekkelijke regio horen ook recreatieve voorzieningen en gebieden. Bij groeiende verstedelijking en bezoekersaantallen zien we echter dat de druk oploopt. Op mooie dagen is bijvoorbeeld de bereikbaarheid van onze kust een groot probleem. Er moet voldoende ruimte voor recreatie zijn voor onze inwoners, in de nabijheid van hun woning. Deze ruimte moet meegroeien met de groei van het aantal inwoners. Spreiding is daarbij van groot belang, zodat de druk op bepaalde bestaande gebieden kan worden verlicht.

**Deze ambitie kan worden waargemaakt door:**

- Te stimuleren dat een groter deel van de internationale verblijfsbezoekers de MRA buiten Amsterdam bezoekt of hier verblijft, hier meer tijd besteedt en meer geld uitgeeft (gekoppeld aan meerkernige ontwikkeling);
- Spreiding aan te jagen van verblijfsaccommodaties en dagattracties en hierdoor enerzijds de deelregio's economisch te laten profiteren en anderzijds de druk op Amsterdam af te laten nemen;
- Aan te jagen dat bestaand toeristisch vastgoed wordt verduurzaamd en nieuw toeristisch vastgoed duurzaam wordt gebouwd;
- De koppeling met kunst en cultuur in de hele regio te versterken;
- Bereikbaarheid en instandhouding van recreatiegebieden (waaronder de kust en groenblauwe natuur) te verbeteren;
- Voor de bestaande en bij verdere verstedelijking ervoor te zorgen dat alle inwoners van de MRA groene recreatieruimte binnen maximaal een kwartier fietsen kunnen bereiken;
- MRA dekende netwerken te realiseren voor wandelen, fietsen en varen, zowel korte als lange afstandsroutes;
- Gebieden met een te hoge recreatiedruk te ontlasten (door deze uit te breiden of door gebieden in de omgeving (door) te ontwikkelen);
- (Inter)nationale bezoekers en recreanten meer mogelijkheden te geven om gebruik te maken van de trein en ander openbaar vervoer.



## 8 We willen dat eenieder zich op duurzame en betaalbare wijze kan verplaatsen en dat al het logistieke vervoer duurzaam is. Onze (inter)nationale connectiviteit verduurzamen we.

Brede welvaart betekent óók dat iedereen mee kan doen, dat mobiliteit rechtvaardig is. Jezelf verplaatsen moet dus toegankelijk, gastvrij, begrijpelijk en betaalbaar zijn. Zowel in de steden als in de (lint) dorpen, woonwijken en op bedrijventerreinen. Hoe je ook reist, in elk gebied moeten diverse opties zijn met een redelijke reistijd en bewoners moeten kunnen kiezen welke manier het beste bij hen past. In het Multimodaal Toekomstbeeld zijn 7 principes afgesproken die ook gelden in deze agenda. Dat zijn:

1. Verstedelijking afstemmen op kwaliteit bereikbaarheid en nabijheid
2. Afremmen en spreiden mobiliteitsgroei
3. Verbeteren stedelijke en regionale fietsnetwerken
4. Ontwikkelen regionale hubs
5. Goederenvervoer integraal onderdeel
6. Ontvlechten van Openbaar Vervoer
7. Ringen draaiende houden

Goede verbindingen zijn essentieel voor het leven en wonen in bestaande en nieuwe woongebieden, in alle deelregio's van de MRA. Het aantal inwoners en banen in de MRA blijft groeien. Er is alleen geen ruimte om de mobiliteit mee te laten groeien, zoals we dat in het verleden deden. We zetten dan ook in op meer nabijheid in de meerkernige regio en daarmee op een betere woonwerkbalans. We willen blijven investeren in verbindingen om onze regio ook in de toekomst goed te verbinden met de rest van de wereld. We richten ons daarbij op duurzame mobiliteit en het verminderen van CO<sub>2</sub>-uitstoot.

We willen dit met name bereiken door flink in te zetten op duurzame, gezonde en emissieloze mobiliteit – van hoogwaardig of en deelmobiliteit tot lopen en (e)-fietsen (met doorfietsroutes) – om een gezonde leefstijl te stimuleren en de CO<sub>2</sub>-uitstoot terug te dringen. Samen met het bedrijfsleven en het Rijk nemen we ook gedragsmaatregelen.

Goederenvervoer - regionaal en internationaal, licht en zwaar - is belangrijk voor onze (distributie) economie en een randvoorwaarde voor een goed functionerende MRA. Maar het geeft ook verdringing op ons regionaal mobiliteitsnetwerk voor inwoners en een belasting voor de leefkwaliteit en de verkeersveiligheid. Om goederenvervoer en logistiek op een duurzame, veilige, efficiënte en concurrerende manier een plek te (blijven) geven zoeken we samen met het bedrijfsleven, overheden en maatschappelijke organisaties de juiste ruimtelijke keuzes. Dit moet niet alleen binnen de logistiek

zelf, maar ook 'aan de voorkant' van onze verstedelijkings- en bereikbaarheidsopgaven.

De mainport Schiphol, onze havens en Greenport Aalsmeer zijn belangrijke motoren van de regio én van onze nationale economie; bronnen van internationale werkgelegenheid en brandpunten van internationaal transport. Ook de nabijheid van een van de grootste internetknooppunten ter wereld (AMS-IX) - een digitale mainport - maakt de regio tot een aantrekkelijke vestigingslocatie voor (internationale) bedrijven (waaronder datacenters). Deze economische motoren kennen een keerdiepe voor de verduurzaming en de leefbaarheid van onze regio. Voor Schiphol zijn meer internationale treinen en een zo schoon en stil mogelijke luchtvaart nodig voor een meer duurzame toekomst. De spanning zit potentieel in de wens tot behoud van de kwaliteit van het netwerk.



### Deze ambitie kan worden waargemaakt door:

- Te werken vanuit de 7 principes van het MTB (zie bovenstaande opsomming);
- Te investeren in vormen van publieke mobiliteit\* zodat in elke deelregio verschillende vervoersopties zijn (\*publieke mobiliteit is een verzamelaam voor openbaar vervoer, flexvervoer en deelmobiliteit). Concreet: het realiseren van de schaafling in het ov-netwerk; Zuidasdok, Noord/Zuidlijn naar Hoofddorp, Ringlijn naar Haven-Stad, aanleg van de IJmeerlijn (mogelijke koppeling met Lelylijn), het volledig sluiten van de Ringlijn en daarnaast is er voor wat betreft het OV ook aandacht voor HOV-corridors naar Zaanstad en Haarlem;
- Het regionale openbaar vervoer en het voor de MRA relevante nationale (spoor) netwerk moet minimaal mee kunnen groeien met de verstedelijking;
- De kwaliteit van het wegennetwerk in alle deelregio's minimaal gelijk te houden en waar nodig (door groei van het aantal gebruikers) te verbeteren;
- Verbeteringen in het fietsnetwerk en -gebruik, ook via de Greendeal Fiets;
- Mobiliteitsgedrag beïnvloeden met mijden en spreiden van de spits;
- Te zorgen dat het aandeel van het besteedbaar inkomen dat mensen kwijt zijn aan reizen redelijk blijven (mobiliteitsrechtvaardigheid; ook gekoppeld aan verbeteren woon-werk balans);
- De hoeveelheid fijnstof en geluidsoverlast als gevolg van mobiliteit te minimaliseren;





# Input vanuit de propositie Gooi en Vechtstreek




## Voor de nieuwe MRA-agenda:

-  Samenwerking op en lobby bij Rijk/EU voor beheer en onderhoudsgelden en voor het toekomstbestendig maken van de groenblauwe leefomgeving.
-  Inzet op het vervolgonderzoek Toekomstbestendige Heuvelrug Gooi en Vechtstreek en gezamenlijk uitvoering geven aan de benodigde maatregelen.
-  Lobby voor middelen en ondersteuning in het ontwikkelen van belangrijke hubs/landingsplaatsen (waarbij knooppunt Crailo, Muiden P+R en de stations Hilversum Sportpark en Bussum Zuid prioriteit hebben). Onderzoek naar hubs/landingsplaatsen voor bereikbaarheid bestemmingen in het buitengebied. Draagt bij aan goede bereikbaarheid, spreiding van toerisme en de ontwikkeling van Gooi- en Vechtstreek als bestemming.

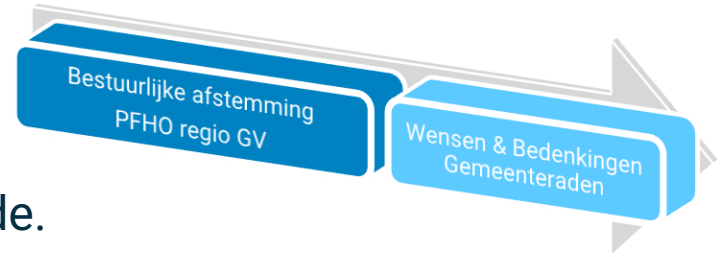
## Voor de nieuwe MRA-agenda:

-  Agenderen en lobby bij het Rijk voor cofinanciering van de campusontwikkeling op het Mediapark en intensivering van de samenwerking met bedrijven en kennisinstellingen. Campusontwikkeling en uitbouwen ecosysteem via Bereikbare Steden.
-  Lobby (o.a. bij ministeries) voor de ontwikkeling van het Instituut voor AI, data en nieuwsvoorziening en de Groeifonds aanvraag voor de Datakluis.

## Voor de nieuwe MRA-agenda:

-  Inzet voor zo snel mogelijke uitvoering bestaande afspraken uit het BO MIRT 2022.
-  Inzet op duurzame mobiliteit en creëren van een fijnmazig netwerk waarbij alternatieven zoals fiets en (H)OV worden gestimuleerd. Lobby voor middelen en ondersteuning in het ontwikkelen van belangrijke hubs/landingsplaatsen waarbij knooppunt Crailo, Muiden P+R en de stations Hilversum Sportpark en Bussum Zuid prioriteit hebben.
-  O.a. via vervolgonderzoek OV SAAL en GNOE verbeteren bereikbaarheid / dienstregeling op de Gooilijn. Op korte termijn is een alternatief voor goederenvervoer is daarbij van groot belang.

# Hoe nu verder



1. Tot 28 juni 'wensen en bedenkingen' periode.
2. Regio- en lokale-adviseurs stemmen zienswijze af.
3. PFHO Fysiek Domein 18 april bespreekt concept zienswijze.
4. Colleges geven concept zienswijzen vrij aan de raden.
5. Raden bespreken zienswijzen.
6. Colleges dienen voor 28 juni zienswijzen aan te leveren bij MRA bureau.

# Regiopodium De nieuwe MRA agenda: Anders kijken, anders doen

## Vragen?

# Proces nieuwe MRA agenda 2025 - 2028

- + **24 maart 2023:** startnotitie MRA Agenda vastgesteld door AV
- + **24 maart 2023 – 1 november 2023:** proposities opgesteld in de deelregio's (ook input uit de platforms, SoR, NOVEX/verstedelijkingsstrategie)
- + **22 maart:** 80% versie MRA agenda vrijgeven door AV
- + **2 april – 28 juni:** traject wensen & opvattingen raden & Staten
- + **September 2024:** bespreken conceptversie MRA Agenda MRA bestuur
- + **11 oktober:** vaststellen conceptversie MRA Agenda 2024-2028
- + **11 oktober – 16 december:** bekrachtiging raden & Staten
- + **Februari 2025:** congres lancering MRA Agenda

# Regiopodium De nieuwe MRA agenda: Anders kijken, anders doen

Bedankt voor uw belangstelling !

Vragen kunt u sturen naar:

Joost Boermans, [j.boermans@regiogv.nl](mailto:j.boermans@regiogv.nl)